

Ügyszám: NAIH/2015/4123/V.

Tisztelt [...]!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) érkezett beadványában követeléskezeléssel kapcsolatosan kér állásfoglalást. Annak a megoldásnak az adatvédelmi vonatkozásaival kapcsolatban keresi meg a Hatóságot, amikor a megbízó fél nem fizet megbízási díjat a megbízott követeléskezelő részére, hanem a behajtás költségeit közvetlenül az adósra hárítja, aki azt a követeléskezelőnek közvetlenül köteles megfizetni. A konkrét konstrukció vonatkozásában négy megoldási lehetőséget vázol, felhívva a figyelmet arra, hogy nem minden jogviszonyban kerül sor feltétlenül külön szerződés megkötésére a szolgáltató és a későbbi adós között.

1. Az első megoldási lehetőségként azt az esetet vázolja, amikor a megbízó és az adós közötti jogviszonyhoz kapcsolódó általános szerződési feltételek tartalmazzak tájékoztatást a behajtási költség mértékéről, valamint annak elszámolási módjáról, illetve arról, hogy a követeléskezelő adatkezelőként beléphet a jogviszonyba.

2. A második esetben azt feltételezi, hogy nem kerül sor szerződéskötésre, azonban számlalevél ezekben az esetekben is kiküldésre kerül. Így a számlalevél tartalmazhatja azt a tájékoztatást, miszerint nem teljesítés esetén a behajtás költségeit az adós köteles viselni, illetve azt a követeléskezelő felé köteles teljesíteni, aki ennek érdekében kezelheti az adatait.

3. A harmadik megoldás a másodikhoz hasonló, az eltérés abban mutatkozik meg, hogy nem a számlalevél tartalmazza a tájékoztatást, hanem az egyenlegközlő, illetve a fizetési emlékeztető.

4. A negyedik megoldás szerint a megbízó a behajtás költségének megfizetését a Ptk. szerinti kártérítési kötelezettsége alapján követeli az adóstól. A követeléskezelő közvetlenül keresné meg az adóst a követelés peres eljárásán kívüli teljesítésének lehetőségével. A követeléskezelő a szolgáltató megbízottjaként lehetőséget biztosít az adósnak, hogy a követelt összeget a postai átutalási megbízás befizetésével teljesítse és befizetésével önkéntesen meghatalmazza a követelést megbízás alapján kezelő céget azzal, hogy a befizetésről számlát állítson ki a részére, amelyhez kapcsolódóan adatait nyilvántartásba vegye és kezelje.

Levelében felvetett megoldási javaslatokkal kapcsolatban az alábbi tájékoztatást adom:

Felhívom a figyelmét arra, hogy a Hatóság 2014. július 3-án ajánlást bocsátott ki a követeléskezelés, tartozásbehajtás, adósságbehajtás, faktoring tevékenység során alkalmazott követeléskezelési technikák adatvédelmi követelményeiről (a továbbiakban: Ajánlás). Az ajánlás a Hatóság honlapján az alábbi linken érhető el: <http://naih.hu/files/ajanlas-koveteleskezeles-2014-07-03.pdf>.

Az ajánlás részletesen elemzi a követeléskezelés kapcsán felmerülő legfontosabb adatvédelmi problémákat. Kérem, hogy a konkrét kérdésekre adott válaszokat ezzel összhangban szíveskedjenek értelmezni.

A levelében felvetett kérdések megválaszolásával kapcsolatban tájékoztatom, hogy részletes és pontos válaszok megadásához a teljes adatkezelési konstrukció részletekbe menő ismerete lenne szükséges. A rendelkezésre álló információk alapján az alábbi tájékoztatást adom:

1. Az általános szerződési feltételekben adott tájékoztatás lehetőségéről

Az első megoldási lehetőség esetén tekintettel arra, hogy a követeléskezelő olyan módon lép be a jogviszonyba, hogy közvetlenül az adóssal szemben érvényesíti a behajtás költségét, ezzel saját célú adatkezelést végez és adatkezelőnek minősül. Részletesebb tájékoztatás az Ajánlás II. 1. pontjában található.

A jogszerű adatkezelés egyik feltétele, hogy az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt részletesen tájékoztatni kell az adatkezelés körülményeiről. Az általános szerződési feltételekben történő tájékoztatás lehetővé teszi azt, hogy még az alapjogviszony megkezdése előtt tájékoztassák az érintettet arról, hogy nem teljesítés esetén a szolgáltató követeléskezelőt vehet igénybe, illetve részére a követelés behajtásához feltétlenül szükséges adatokat átadhatja a szolgáltató. Felhívom a figyelmét arra, hogy a tájékoztatás teljességéhez szükséges, hogy már ekkor megjelölje a szolgáltató fél azt az adatkezelőt elérhetőségi adataival együtt, akinek az adatok kizárólag teljesítés elmulasztása esetén továbbításra kerülnek. Az adatalanyok megfelelő tájékoztatásának követelményeiről részletes leírás található az Ajánlás 3. pontjában.

További feltétel, hogy az adatkezelésre megfelelő joggal kell rendelkezni. Önmagában a szolgáltató cég adatkezelési jogosultsága nem teremt jogalapot a követeléskezelő adatkezelésére. Amennyiben a követeléskezelő adatkezelőnek minősül, úgy megfelelő joggal kell rendelkezni a sajátcélú adatkezelésre, ennek a feltételnek is már az adatok átvételekor teljesülnie kell.

Felhívom továbbá a figyelmet arra, hogy ebben a konstrukcióban is csak olyan adatok adhatóak át a követeléskezelő részére, amelyek a kintlévőségek behajtásához feltétlenül szükségesek [részletesen ld. az Ajánlás 5. pontja].

2-3. Tájékoztatás a számlalevélen, valamint az egyenleg közlőn

Adatvédelmi szempontból a második és harmadik megoldás lényegében azonos. Kérdésként vetődik fel, hogy mi az adatkezelés jogalapja. Az érintett hozzájárulására alapított adatkezelés esetén az az alapvető probléma merül fel, hogy nem érvényesül az érintett előzetes tájékoztatásának a követelménye. A hatályos uniós és magyar adatvédelmi felfogás szerint az érintett kifejezett és önkéntes hozzájárulására van szükség (opt-in). Ezzel szemben a számlalevélen elhelyezett tájékoztatás esetén az érintett adatai nem fizetés esetén átadásra kerülhetnek a követeléskezelőnek és az adós ez ellen legfeljebb csak tiltakozhatna (opt-out). Javasolt lenne ebben az esetben is az alapjogviszony megkezdése előtt már tájékoztatni az érintett arról, hogy nem teljesítés esetén a személyes adatai átadásra kerülhetnek. Önmagában a számlalevélen vagy egyenlegközlőn elhelyezett tájékoztatás már elkésett, az érintett nincs abban a helyzetben, hogy információs önrendelkezési jogával ténylegesen élhessen.

Az adatkezelés jogalapjaként felmerülhetnek az ún. új jogalapok. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 6. § (1) és (5) bekezdései tartalmazzák ezeket a jogalapokat. Az új jogalapok alkalmazhatóságának feltétele, hogy az adatkezelő köteles az érdekmérlegelési tesztet elvégezni.

Az érdekmérlegelési teszt egy három lépcsős folyamat, melynek során azonosítani kell az adatkezelő jogos érdekét, valamint a súlyozás ellenpontját képező adatalanyi érdeket, érintett alapjogot, végül a súlyozás elvégzése alapján meg kell állapítani, hogy kezelhető-e a személyes adat. Felhívom a figyelmét arra, hogy adatkezelési célonként megfelelő jogalappal kell rendelkezni, tehát önálló jogalap szükséges ahhoz, hogy a megbízó az adatokat harmadik személynek, ebben az esetben a követeléskezelőnek átadja, illetve önálló jogalap kell ahhoz is, hogy a követeléskezelő saját célra – a követeléskezelési díj behajtására – felhasználhassa az adatokat. Az érdekmérlegelési teszt elvégzéséről, valamint annak eredményéről az adatkezelő köteles tájékoztatni az adatalanyokat.

A Hatóság véleménye szerint azonban az érdekmérlegelési teszt sikeres elvégzésén túl annak érdekében, hogy az adatalanyok érdekeit és alapjogait érintő szükségtelen negatív hatások kockázatát a felek minimálisra csökkentsék, megfelelő garanciák biztosítására is szükség van. Ilyen szükséges garancia a hatékony és feltétlen tiltakozási lehetőség biztosítása az eredeti adatkezelő részéről, melynek során az érintetteknek az érdekmérlegelési teszt eredményének bemutatását követően lehetőséget biztosítanak arra, hogy még az adatbázis, és így az érintettek személyes adatainak átadása előtt kérhessék adataik törlését, tehát tiltakozni tudjanak személyes adataik kezelése ellen. A Hatóság álláspontja szerint ugyanis a tiltakozás előzetes lehetőségének biztosítása nélkül nem valósul meg a jogalkotó által elvárt egyensúly a konkuráló érdekek között.

Az érdekmérlegelési jogalap alkalmazásával a Hatóság részletesen foglalkozott a NAIH/2015/515/H. számú határozatában, amely elérhető a Hatóság honlapján az alábbi linkre kattintva: http://naih.hu/files/515_2015_H_hatarozat_anonim.pdf.

Levelében hivatkozott a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.32.209/2014/26. számú ítéletére, amely csak annyiban érinti az érdekmérlegelési jogalapokat, hogy a bíróság szerint arra az adatkezelőnek az adatkezelés megkezdésekor kell hivatkoznia az érdekmérlegelési teszt elvégzésével. Tehát az adatkezelés megkezdése előtt az érdekmérlegelési teszt elvégzése útján dönt az adatkezelő arról, hogy az érdekmérlegelési jogalapra tekintettel kezeli az adatokat.

4. Befizetéssel adott önkéntes hozzájárulás

Az, hogy a szolgáltató mire alapozza a behajtással felmerülő költségek adósra történő áthárítását alapvetően nem adatvédelmi jellegű kérdés. A Hatóság azt adatvédelmi szempontból aggályosnak tartaná, ha a követeléskezelő közvetlenül megkeresné az adósokat azzal, hogy a követelés peres eljárásán kívüli teljesítésének lehetőségéről tájékoztassa. Amennyiben ugyanis a követeléskezelő saját nevében keresi meg az adósokat, úgy adatkezelőnek minősül és az adatok felhasználásra megfelelő joggal kell rendelkeznie már az adósok megkeresésekor. A helyes gyakorlat ebben az esetben az lenne, ha a követelés nem peres úton történő rendezésével és az ehhez kapcsoló adatkezelési tájékoztatóval a szolgáltató cég keresné meg az adatalányokat. A jogszerűen beszerezett és teljes körű tájékoztatáson alapuló hozzájárulás birtokában adhatóak csak át az adatok a követeléskezelőnek, aki csak olyan célokra használhatja fel az átvett adatokat, amire a hozzájárulás kiterjed. Felhívom a figyelmét arra, hogy a hozzájárulás nem értelmezhető kiterjesztően, azt adatkezelési célként kell beszerezni. A jogalap meglétét az adatkezelő köteles bizonyítani, illetve kétség esetén az Infotv. 6. § (8) bekezdés alapján azt kell vélelmezni, hogy az érintett nem adta hozzájárulását az adatkezeléshez.

Kérem a tájékoztatás szíves tudomásul vételét.

Budapest, 2015. augusztus 10.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár